

**С.Д. АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ
ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА
УНИВЕРСИТЕТІ**

**KAZAKH NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY
NAMED AFTER S.D.ASFENDIYAROV**

“Фармацевт-технолог” кафедрасы

Тақырыбы: Дәрілік жиындар. Алу. Брикеттеу. Фито шайлар.

Дайындаған: Шалабай Айгерім

Курс: IV

Тобы: ФА13003-01к

Қабылдаған: Қожанова Қ. Қ.

Алматы, 2016

Жиындар

- Жиындар дегеніміз дәрілік өсімдіктердің бөлшектелген және ұсақталған қоспасы. Кейбір жағдайларда жиындарға эфир майларын және кейбір кристалды препараттарды енгізеді. Дисперсиясы бойынша жиындар дисперсті ортасыз бос жан-жақты дисперсті жүйеге жатады. Ұнтақтармен салыстырғанда жиындар ірі бөлшекті конгломерат болып табылады.
- Жиындар – дәрілік өсімдіктерді қолдану және дайындаудың ең көне түрі. Үй жағдайларында әртүрлі тұнба иен тұндырмалар дайындауда қолданыған. Жиындар өт айдағыш, іш өтуге қарсы, зәр айдаушы, ыстықты түсіретін қасиеттер көрсетеді.
- Сонымен қатар, оларды шаюға, бу және ванна, астматикалық препарат дайындауда қолданады.
- Қазіргі дәріханалық экстемперольды рецептураның 1%-ын жиындар құрайды. МФ Х-да жалпы мақала "Species«-тан басқа «Species antiasthmaticae» (сбор противоастматический) мақаласы да бар.

Жиындар – дозаланбаған дәрілік қалып. Жиындар кемшілігі ретінде оны нақтылы дозалау қиындығын атап айтуға болады, өйткені ол үй жағдайында және қасық көмегімен жүргізілгендіктен дозалауда қателіктер кетуі мүмкін. Дәл осы себеппен жиындар құрамына улы немесе күшті әсер ететін заттар қосылмайды. Бірақ бұл астмаға қарсы ДП-ға қатысты емес.

ЖИЫНДАР ДАЙЫНДАУ ТЕХНОЛОГИЯСЫ

І ЕРЕЖЕ:

Жиындар – дозаланбаған дәрілік қалып. Дозалаудағы жауапкершілік тікелей науқастың өзінде(қасықпен өлшенеді). Сондықтан, жиындар құрамына ешқашан А және Б тізіміне кіретін заттар қосылмайды.

П ЕРЕЖЕ:

Дәрілік өсімдіктер бөлшектерін жиынға әртүрлі әдістермен енгізеді:
Ұсақ гүлдерді және гүл шоқтарын және тағы да кейбір жеміс, тұқымдарды кесілген, бөлшектелген түрде енгізеді.
Ұсақтау дәрежесі жинақтың материалына және дайындалатын затына байланысты анықталады.

III ЕРЕЖЕ:

Тамақты шаюға және ішке қолдануға арналған тұнба мен тұндырмалар жинағының өсімдік бөліктері өсімдік шикізатының қасиеттеріне байланысты ұсақталуы керек, ал ваннаға арналған жиын бөлшектерінің өлшемі 2мм-ден аспауы қажет. Бізге қажет ұсақталу дәрежесін сита механизмінің көмегімен аламыз. Барлық деңгейлерінде өлшемі 0,2 мм болатын саңылаулар арқылы шаңды елейді.

Өсімдік шикізатын ұсақтауды кішігірім диірмендерде немесе металл ұсақтағыштарда қолмен жүргізеді. Жиындарды дайындаудың қиыншылығы- құрамындағы заттардың біркелкі араласуы, өйткені бөлшектері қабаттануға ұшырағыш болып табылады.

IV ЕРЕЖЕ:

Жиын компоненттері бірыңғай араласуы үшін күрекшемен жылтыр қағаз бетінде араластырады. Құрамында эфир майы немесе басқа да дәрілік заттары бар жиындарды бірыңғай араластыру үшін оларды ерітінді ретінде суға немес спиртке енгізу қажет, одан кейін кептіреді. Еріткіштен босатылған жиындар ұсақ кристалды заттарды енгізгенде, қағаз және жапырақ бетінде тығыз орналасады.

Ұсақталған бөлшектер өсімдік беткейінде механикалық ұсталмаған жағдайда, бөлшектерді су ерітіндісі қатысында сіңіріп, ылғал массаны кептіру арқылы жүргізіледі.

**Ингаляцияға арналған жиынға
мысал: (Species ad cataplasmata):**

Rp: Florum Chamomillae 30,0

Herbae Meliloti 40,0

Radic isAlthaeae 30,0

Misce, fiant species.

D.S. Мягчительный сбор для припарок

Түйебұршақ шөбін №50 елегішті қолдана отырып, кеседі. Ал Алтей тамырын қалыңдығы 3мм-ден аспайтын бөлшектерге №30 елегішті қолданып кеседі.

Бір бірімен араластырғаннан кейін, түймедақ гүлін қосып, біртекті масса пайда болғанша араластырады.

Өндірістік жағдайда дайындалады::

Сборы противоастматические	Species antiasthmatica
Сборы грудные	Species pectorales
Сборы слабительные	Species laxans
Сборы желудочные вяжущие	Species adstringens
Сборы успокоительные	Species sedativa
Сборы ветрогонные	Species carminativa
Сборы горькие	Species amara
Сборы мочегонные	Species diuretica
Сборы желчегонные	Species cholagoga
Сборы потогонные	Species diaphoretica
Сборы поливитаминные	Species polyvitaminica
Сборы для полоскания горла	Species ad gargarismata

Брикеттеу (фр. *brique* — *ірілеу*) — ұнтақты заттар (кендер, концентраттар) жабыстырғыш қосымшалар қосып немесе қоспай механикалық күшпен біріктіріліп, кесекшелерге айналдырылады. Осының нәтижесінде кеннің не концентраттардың күйі, балқуы жеңілдетіледі. Бұл процесс арнаулы цехтарда және фабрикаларда (брикеттегіш) жүргізіледі. технологиялық қажеттігінен басқа брикеттеу нәтижесінде ысырап азаяды, тасымал жеңілдейді, үнемділік артады.

Шөпті шәй (фиточай) – бұл құрамына шөптер, жапырақтар және гүлдер, өсімдік тамырлары кіретін жинақ. Қолданылу аясына байланысты тағамдық, профилактикалық және емдік болып бөлінеді. Тағамдықтың өзі тыныштандырғаш, сергітетін, жартылай витаминді болады.